

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
voortuitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:

P. JOLY & J. MARTIN,

66, RUE LAFAYETTE, PARIS.

G. LEUCHS & C^s

17, BARRETT'S GROVE, LONDON.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.

KEIZER WILHELM II IN ITALIE.

De gebeurtenis, die sinds maan-
den duizenden in beweging bracht,
die door de gehele katholieke
wereld met zekere licht te ver-
klaren vrees werd te ontmoet gezien,
waarvan elke bijzonderheid met zorg
door de bladen werd opgevangen en
met kwalijk verholten vreugde of
angstige ontevredenheid onder de
oogen der lezers werd gebracht —
die gebeurtenis heeft de vorige maand
in Italië plaats gehad. De keizer van
Duitschland heeft Rome en Napels
bezoekt.

Het gewicht van dit feit, waarop
alle mogendheden en alle partijen
in Europa noodzakelijk den blik
moesten richten, behoeft geen op-
heldering. Het gold toch niets min-
der dan het al of niet erkennen van
's Pausen soevereiniteit door den
machtigsten keizer van Europa. Zou
Wilhelm bij zijn bezoek te Rome door
zijn houding den bestaanden toestand
als den juiststen erkennen? Zou hij iets
doen wat den Paus als soeverein
krenken kon en hem de hoop be-
nemen nog ooit in het ongestoord be-
zit zijner wederrechtelijk ontvreem-
de tijdelijke macht terug te keeren?
Dat waren vragen, die allen pijnigden
en waarop Wilhelms Roomsche reis
een voldoende oplossing geeft. Wij
geven hier van die reis een korte be-
schrijving.

Volgens de eerste berichten over
de ontvangst van Keizer Wilhelm te
Rome was de stad opgepropt met
vreemdelingen, die in de kolossale
spoorreinen gearriveerd waren. Toen
de keizer aankwam, sprong de fon-
tein op het stationsplein en klonk
een kanonschot, waarop een "fabel-
achtig" gejuich werd aangeheven.
De Keizer van Duitschland, koning
van Pruisen, weende en werd met
bonte papertjes bestrooid en graaf
Herbert Von Bismarck ontzettend
toegejuicht.

Koning Humbert en keizer Wil-
helm namen plaats in het eerste
gala-rijtuig; in het tweede prins

Heinrich met den kroonprins; in het
derde graaf Herbert Von Bismarck
met den minister-president Crispi.
Het eerstgenoemde rijtuig werd be-
geleid door een escorte kurassiers,
terwijl de muziekkorpsen het Prui-
sische volkslied speelden.

Bij het rijden door het *Via Na-
zionale* werd het gejubel onbeschrij-
felijk. Uit alle vensters werden bloe-
men gestrooid. Honderdduizenden
begaven zich daarop naar het plein
voor het paleis, om vlaggetjes
met de kleuren van het Deutsche
rijk te zwaaien. Na een ooverdoo-
vend gejuich, dat tien minuten duur-
de, verscheen de keizer, met de ge-
heele koninklijke familie op het bal-
kon. Aan het *Viva Guglielmo!* Leve
de bondgenoot van Italië! kwam geen
einde. De keizer boog diep geroerd,
groeette onophoudelijk, dankte den
koning en de koningin, drukte hun
de hand. Opnieuw steeg een "harts-
tochtelijk" gejubel op. De opgewon-
den menschenmenigte omringde het
Quirinaal, tot de nacht viel.

Den volgenden dag te omstreeks
11 uren verlieten keizer Wilhelm
en prins Heinrich in hofrijtuigen
het Quirinaal, om zich naar de
Pruisische legatie bij het Vaticaan
te begeven. De heer Schlözer bood
in het legatie-gebouw een dejeuner
aan, waaraan de kardinalen Ram-
polla, Von Hohenlohe en verschei-
dene bisschoppen deelnamen.

Te een uur vertrokken deze laat-
sten naar het Vaticaan.

Een kwartier later begaf de kei-
zer zich er heen in groot gala,
in een expres voor dat doel uit
Duitschland voortuitgezonden rijtuig
met zes paarden, door Duitsche pos-
tillons en pikeurs bestuurd. Van het
Quirinaal tot aan het Vaticaan ston-
den 2.000 soldaten in het gelid ge-
schaard. De menigte bewaarde eene
hoogst betamelijke houding; geene
betooging tegen den Paus werd vernom-
men. De hemel was onbewolkt, witte
duiven vladderden boven het ontzag-
lijke Sint-Pietersplein. De vensters
van het Pauselijke paleis stonden wijd
open. De keizer was gekleed in de
witte gala-uniform der Pruisische

gardekurassiers, met den vergulden
helm en den zilveren adelaar daar-
op. De gezant Von Schlözer was
naast hem gezeten.

Op de plaats San Damaso gekomen
werd de keizer aan den voet van
de *Scala Regia*, de groote trap,
ontvangen door den prelaat-ceremo-
niemeester, twee geheim-kamerhee-
ren, twee kamerheeren *di cappella*
en vier lijfknechten in
costuum van rood damast, terwijl
een piket der Zwitsersche lijfwacht
het geweer presenteerde.

In de *Sala Clementina* werd de
keizer opgewacht door Mgr. Macchi,
majordomus der apostolische palei-
zen, en verschillende personages van
het Pauselijk Hof.

Daarna doorschreed hij vier za-
len, waar een piket der Zwitser-
sche lijfwacht, de lijfknechten, de
Palatijnsche wacht en de edelwacht
de militaire eer bewezen.

In het particulier vertrek des Pau-
sen bevonden zich twee geheim-
kamerheeren, die Z. H. van de komst
des keizers verwittigden. Z. H.
schreed tot in het midden van het
vertrek op den keizer toe, waar de
begroeting plaats had, en verzocht
hem plaats te nemen op een
iets lager dan de troon staanden
zetel, terwijl het gevolg en de ove-
rige aanwezigen zich terugtrokken.

Na het onderhoud, dat ruim een
half-uur duurde, werden 's keizers
broeder en gevolg aan Z. H. voor-
gesteld, die daarna, na een kort on-
derhoud met graaf Von Bismarck,
keizer Wilhelm tot de deur van het
vertrek uitgeleide deed.

De keizer verliet met hetzelfde ce-
remoniëel het Vaticaan en begaf
zich naar kardinaal Rampolla. Hier-
na werd een bezoek gebracht aan
de musea op het Vaticaan, aan de
bibliotheek, waar verscheidene kas-
ten voor hem geopend werden en aan
de St. Pieterskerk; hier werd een
gedenkteken onthuld en verbleef
de keizer een half uur.

Het bezoek aan het Vaticaan was
hiernede afgelopen en de keizer
keerde naar de Ambassade in zijn
eigen rijtuig terug.

Aanstands na zijn vertrek liet de
Paus het onderhoud opteekenen, dat
Hij met den Keizer gehad had. Of-
schoon niemand daarbij tegenwoor-
dig was geweest, wisten toch de libe-
rale bladen er onmiddellijk breede
verslagen van te geven, waarin niet
verzuimd werd op menige aardigheid
te wijzen, die tijdens dat onderhoud
zoude voorgevallen zijn. Zoo zou er
bijvoorbeeld een afspraak gemaakt
zijn tusschen den Keizer en prins
Heinrich, dat, zoodra de Paus de
Romeinsche quaestie aanraakte, de
prins onmiddellijk de zaal zou bin-
nentreden. Over de waarheid van
het feit, dat prins Heinrich op een
eenigszins ruwe wijze het onderhoud
zou verstoord hebben, hetgeen door
vele bladen verzekerd wordt, doen wij
geen uitspraak. Daar is in het ver-
haal van 's keizers reis naar Italië zoo
veel overdreden, dat het moeilijk is
het ware van het valsche te onder-
scheid. De "onbeschrijflijke"
geestdrift, die te Rome zou geheerscht
hebben bij het voornamelijk bezoek, is
door de liberale bladen zelve tot de
grenzen van het gewoon beschrij-
felijke teruggebracht. En na al wat
men daarover te lezen krijgt zou
men bijna gaan gelooven wat de cor-
respondent van *Figaro* er over meldt:
"een zeer drukke ontvangst maar
niet te vergelijken met de ontvang-
sten in Duitschland. Veel papertjes,
veel kreten, maar totale afwezig-
heid van geestdrift."

Niet aldus te Napels. Het Napel-
sche volk, bekend om zijn levendigen
aard, moet letterlijk buiten zich zel-
ve geweest zijn.

Het was nauwelijks doenlijk, de
afsluiting van het koninklijk paleis,
waarvoor een reusachtig portret
des keizers prijkte, voor het pub-
liek te handhaven. Duizenden le-
den der ambachtsverenigingen, met
keizerspenningen versierd, trokken
voorbij met vaandels en muziek, en
ontelbare menschen droegen Duit-
sche vlaggetjes.

De keizer, koning Humbert en de
kroonprins verschenen tweemaal op
het balkon van het paleis, waar zij
begroet werden met het Romeinsche

carni i otro tienda, i asina nos lo a ke-
da liber di debe.

"Ma mi mama, impresioná pa bondad
di mi patron, tabata di opinion koe nos
no mester a troca su intencion noble,
solamente pa haci economia. E placa koe
el a doena mi, meste tabata gastá pa e
obheto pa cual el a doena mi é. Mi no
por a haci otro manera, segun mi ma-
ma, sino porbecha di e ocasion pa goza
di un viaha asina boenita i sosesa un
poco durante e ocho dia, despues di tra-
ha continuamente diez anja largoe.

"Mi mama a companja mi hopi aleuw
na caminda. Apesar koe é tabata dra-
ma lágrima na momento di promé despe-
dida koe el a toema di su jioe, é tabata
mes contentoe koe mi, cordando e alegria,
koe lo mi a goza di dje den e stad boe-
nita.

"Mi a baha na Luik na un posada
barata; i inmediatamente mi a bai cerca
e senyor, na kende mi mester a presenta
recibo di mi patron. Mi a ricibi e cin-
coe cientos frank toer na oro. Mi a hin-
ca nan den mi beursji, i mi a wardé
den mi sacoe scondi di jas. Ora mi ta
bata riba caja mi a sera mi sacoe coe
tres feneta, koe mi a hiba for di mi cas,
—i, sosesa i sin ningun cuidao, mi a

FEUILLETON.

DOS AMIGOE.

H. CONSCIENCE.

(*Siguimentoe.*)

"E architect, mi patron, ta un hom-
ber di masjá mal naturá, koe ta zundra
i papia maloe coe toer hende. Hasta klerk
ó sirbidóan di mas pacensji no por so-
porté sino algun luna. Amí, — koe des-
pues koe mi tabata empleá cerca dje, a
bin descubri koe é tin un bon coerazon,
apesar di su manera brutoe — mi tabata
soporta toer cos sin moestra nunca mal
boluntad. Despues di algun tempoe el a
bin haya un aprecio particular pa mi, ma
esai no a libra mi nunca di su palabra ma-
loenan.

"Mi tabata sirbi mi patron coe celo i
coe fidelidad; dos be caba el a halsa mi
salario un poco. Mi tabata sinti mi fe-
liz, pasobra, maske mi no tabata gana
sino solamente suficiente pa cubri nos gas-
toe, toch mi por a haci bida di mi ma-
ma basta sosesa.

"Un mainta mi patron a manda jama
mi cerca dje den su oficina. Ora mi a
jega su dilanti, el a mira mi coe un cara
harí i el a puntra mi:

"¿Willem bo a viaha algun bé?"

"Un be mi tabata na Antwerpen," mi
a respondé, "un otro be na Aalst, i ál-
timamente na Hal."

"¿Mas, aleuw bo no a bai? — ¿Anto
lo bo tin gustoe di haci un viaha?"

"Coe muchoe gustoe."

"Bon anto, bin tende," mi patron dici.

"Ta tres anja pasá, koe un senyor na
Luik a encarga mi algun plan pa un fá-
brica. E plannan no tabata na su gus-
toe i el a uenga di paga mi. Awor mi
a ricibi un carta di dje, i é ta bisa mi
koe el a troca di cordamentoe i koe é
tin cincoe cientos frank, koe ta balor di
mi trabao, na mi disposicion. — Hopi be
bo a traha pa mi, ora no ta ora di tra-
bao; tabata masjá poco pa mi a paga bo
p'esai, ma derecho ta derecho, i mi no a
lubida bo trabao. Ta berde koe algun
be mi tin poco mal naturá. Ma mi ta
mira, Willem, koe bo ta un bon muche,
celoso i activo. P'esai mi kier doena bo
un prueba di mi confianza. Lo mi por
bien laga ricibi e cincoe cientos frank na
Luik mes coe un poco gastoe; ma mi ta
prefera di probecha di e ocasion-aki pa
laga bo haci un viaha na Luik como
recreacion i recompensa. ¿Lo bo kier bai?"

"O, sigur, Senyor," mi a responde.

"coe mas gusto ainda como lo mi conoce e
stad boenita-ai."

"Mira", mi patron a sigui, "ata un reci-
bo, koe lo bo presenta na su direccion,
i lo bo ricibi e 500 frank. Aki bo tin
ainda sesenta frank pa gastoe di viaha i
bo tin un verlof di ocho dia. Biba coe
economia, i lo bo por mira no solamente
Luik, ma tambe e otro lugá pintoresco-
nan aibauda. Mi ta confia bo coe ric-
bimentoe di cincoe cientos frank; ta di
mas mi recomenda bo prudencia, bo ta
un mucha huicioso. Bai awe mes, pa-
sobra tin un boenita tempoe, probecha di
dje."

"Manifestando mi gratitud mi a toe-
ma despedida di mi patron i mi a bai cer-
ca mi mama, bai doené e bon nobo. Se-
gun mi a corda, — i asina mi a bisa
mi mama — lo mi a bai solamente Luik
i bolbe unbe, i di e manera-ai lo mi a
spaar un binti ó trinta frank for di e se-
senta koe mi patron a doena mi pa gas-
toe. Ademas, di mi ocho dia di verlof
lo mi a keda coe cuater dia liber pa mi
haci algun trabao na cas. Mi a calcula
koe ademas di e fortuna di mira Luik, lo
mi tabatin ocasion di gana un cuarenta ó
cincuenta frank. Mas ó menos e suma-ai
nos ta debe na panadero, bendedó di

volkslied, uitgevoerd door de muziekcorpsen van al de vereenigingen. De schepen in de haven waren met rijken vlaggentooi en de huizen aan het Koningsplein met palmtakken versierd.

Het voornaamste blad van Napels, de *Corriere di Napoli*, bevatte een met gloed geschreven artikel, vol sympathie voor Duitschland. Daarbij herinnert het blad aan Conradin's heldhaftigen veldtocht tegen de voormalige Fransche overheersching te Napels en zond aldus uit lage vleierij eene hatelijkheid aan de Fransche regeering.

Over het geheel heeft de ontvangst te Napels die te Rome nog overtroffen; zoodat de arme correspondenten wel met de handen in het haar hebben gezeten, hoe ze te beschrijven.

De illuminatie was grootsch; vooral schitterend was die van de tegenover het paleis gelegene kerk der Annunziata, wier lijnen geheel, tot aan de spits van den koepeltoren, verlicht waren; ongetwijfeld geschiedde dit naar aanleiding van 's Pausen wensch aan den bisschop, dat keizer Wilhelm zoo hartelijk mogelijk zou ontvangen worden. Zóo groot was de menschenmassa, dat er van verkeer voor rijtuigen geen sprake was, ja dat zelfs voetgangers zich nauwelijks voorwaarts bewegen konden. De Vesuvius verhoogde het effect door eene vuurkolom hemelwaarts te zenden.

De keizer verscheen des avonds, nogmaals zijnen dank betuigend, op het balkon. Bij de gala-voorstelling in het San-Carlo-theater brak bij het spelen van de Pruisische volks-hymne eene stormachtige ovatie los. Graaf-Bismarck was onder de toeschouwers.

Verder reiken onze berichten, over de Italiaansche feestvieringen niet. Wij behoeven die ook niet, om ons over den gevreesden uitslag van dat feit gerust te stellen. Wat de Keizer tot hiertoe getoond heeft te willen, stelt ons geheel tevreden. Alles is zorgvuldig vermeden, wat den Paus krenken kon. Geen erkenning van den bestaanden toestand, waar Crispi op gehoopt had. De Keizer heeft alles gelaten zooals hij het vond, zegt de *Oss. Rom.* zonder iets ten voor- of ten nadeele van een der beide partijen te ondernemen. En de *Monteur* gaat nog een stap verder, waar hij zegt: De Keizer heeft de onjuistheid van den bestaanden toestand erkend, door zich te onderwerpen aan de etikette van het Vaticaan.

Dit is meer dan voldoende om de katholieken gerust te stellen over den uitslag der reis van Wilhelm II naar Italië.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

—Bij Gouvernements-beschikking is bepaald, dat alle vaartuigen, komende van Martinique, wegens het heerschen van pokken en gele koorts op dat eiland, in de Cara-

coeminsa keire na toer lugá di Luik, gozando di boenitezanan di e stad.

“Atardi ora mi a bolbe na mi posada pa come, mi a contra na mesa coe un jonkman di Antwerpen, koe pronto, pa su amabilidad i su manera agradable di papia, a gana mi simpatia. Despues koe nos a come nos a bai sinta papia riba boenitezanan di stad Luik, te a jega ora di droemi.

“E jonkman tabata un klerk viahero di un cas di comercio. Su manicé lo el a sali pa Spa, caminda é tabatin algun asunto di bai haci. El a conta mi algun particularidad di Spa, koe a haci mi asina tantoe curioso, koe, promé koe nos a bai droemi nos a combini di bai haci viaha huntoe. El a keda coe mi, koe ora nos jega aja lo é pura na caba su asuntoenan libé, anto p'é bai moestra mi toer lo ke tin di mira; pasobra é tabata mas be aja caba i é conoce toer cos muchos bon.

“Mainta tempran nos a sali i promé koe merdia nos tabata na Spa. Despues koe nos a come pida cos, nos a keda koe te anochi nos lo a toema un bonce na, afín koe nos por tabatin hopi tempoe liber pa keire. Mi amigos a bai p'é caba su asuntoenan asina pronto posibel.

“Ora el a bolbe contra coe mi, des-

casbaai aan eene quarantaine van drie weken, met inbegrip van de reis zullen worden onderworpen; — is het bureau van stemopneming voor de op den 28en November e. k. te houden verkiezing van drie leden van de Kamer van Koophandel en Nijverheid op dit eiland, samengesteld uit de Heeren E. D. E. van den Bossche, als Voorzitter, en de Heeren F. W. Neuman en A. A. Correa als leden; — is Julio Elias Liberal benoemd tot maréchaussée der 2e klasse; — is de als maréchaussée der 2e klasse naar de Brigade gedetacheerde infanterist Paul Adolf Oskar Heider, naar het garnizoen teruggezonden.

— Op last van den Heer Gouverneur der Kolonie wordt bekend gemaakt, dat blijkens eene van den waarnemenden Consul-generaal der Nederlanden te Port-au-Prince ontvangen mededeeling, de havens van Cap-Haïtien, Gonaïves en St. Marc door het voorloopig Gouvernement van Haïti in staat van blokkade zijn verklaard.

— Onze landgenoot, de Heer J. C. Nieuwstraten, is te Utrecht voor het theoretisch geueeskundig examen geslaagd.

— De *Curacaosche Courant* van Vrijdag den 9u dezer behelst een artikel, waarin wij met de meeste voldoening gezien hebben, dat aan de inzendingen van ons eiland op de tentoonstelling van Brussel het eere-diploma toegekeurd is. Tevens wordt in dat artikel den grootsten lof toegekend aan de Curacaosche industrie.

— Dank zij den ijver en overdroten waakzaamheid der politie is aan het steengooien in de Willemstad, waarvan wij in ons vorig nummer melding hebben gemaakt, een einde gekomen. Men is er echter niet in geslaagd de dader of daders te vatten.

— De tijding over het nabijzind sterven van onzen beminden Vorst, die hier den 3u dezer uit de *Daily Bulletin of the Port of Spain Gazette* met ontsteltenis vernomen werd, heeft zich gelukkig niet bevestigd. Op zijn minst genomen is dit weder een dier overdreven berichten, die in den laatsten tijd over den gezondheids-toestand van Willem III werden uitgestrooid. Voorzeker zou, in geval het bericht waarheid bevatte, de *Société Française* het onmiddellijk overgeseind moeten hebben. — Dit doet ons hopen dat, mocht het gevaar al niet zijn geweken, die laatste slag nog verre moge zijn.

— Zondag jl. vierde de St. Jozefsgezellen-Vereeniging haar zesjarig bestaan. Gelijk het behoorde, werd voor alles Gode op waardige wijze dank gebracht voor den bijzonderen zegen, dien Hij in den loop dezer zes jaren op het nog schijnbaar nietige, maar reeds zoo hoogst nuttige werk heeft doen neerdalen.

De avond werd in gezellig samenzijn doorgebracht. Om de vreugde van dien dag te verhoogen hadden eenige leden het plan opgevat, om hun medeleden des avonds met een tooneelstukje te verrassen. Inderdaad brachten zij Zondagavond jl. een papia-nientsche navolging van de Fransche Ingebeelde Zieke van Molière ten gehoor met een succes, dat in aanmerking genomen, de weinige geoeftendheid in dat soort van zaken, en alleen bijna met behulp van den natuur-

pues di dos o tres ora, é tabata parce masá contentoe. E tabata fortuná, é diei coe mi. No solamente el a haci algun negocio, koe su patron lo a gana algun mil frank; ma ademas é mes tambe a gana cien frank. E dia-ai é no kier a biba coe economia i el a para ariba koe nos mester a bai come na un hotel grandí. Mi no tabatin di spanta pa gastoe, pasobra é lo a haci toer.

“Despues di moestra algun dificultad, mi a acepta su proposicion; e jonkman a insisti di tal manera, koe tabata imposibel pa mi nenga.

“Asina nos a bin haja nos, despues di un paseo largoe i divertido, na un mesa luhoso. Mi tabata stranjoe i coe verguenza na presencia di e caballero i senjora ricoenan, koe tabata na mesa huntoe coe nos, i mi no por a tribi papia ni un palabra. Mi amigos al contrario meste tabata costumbrá coe asina sorto di sociedad, pasobra é tabata combersa coe toer hende sin mostré ni un poco verlegen.

“Naturalmente n'e mesa-ai no tabata bebe otro cos sino binja, i riba exigencia di mi amigos mi mester a bebe algun glas. Como na mi cas nunca mi no a bebe sino awa ó koffi frioe, mi no por a soporta tantoe binja. Masá libé mi cabes a

lijken aanleg, schitterend mag heeten. — Wij vernemen met genoegen dat de geachte spelers het stuk nog eenmaal, en in ruimer kring zullen vertoonen. Een zeer bescheiden orkestje hield tusschen de bedrijven de aangename stemming gaande.

Eere den leden der Jozefsgezellen-Vereeniging, die zoo huiselijk gezellig feest weten te vieren. Lof aan de heeren leden, die hun broeders dien avond zoo aangenaam door hun spel hebben vermaakt. Onze beste wenschen voor het langdurig en bloeiend bestaan der nuttige Vereeniging.

NEDERLAND.

— De nieuwbenoemde gouverneur van Suriname, jhr. mr. De Savornin Lohman, zal niet vóór December derwaarts vertrekken.

— De *Ned. Katholiek* thans in vergroot formaat verschenen, bevat in navolging van andere katholieke bladen een opgewekt artikel, waarin sympathie wordt betuigd met een te houden protest-meeting tegen de verdrukking des Pausen door de Italiaansche regeering.

De *Amstelbode* hetzelfde onderwerp besprekende, drukt den wensch uit, dat alle katholieke vereenigingen in het land door minstens twee afgevaardigden op een algemeene vergadering zoude worden vertegenwoordigd, opdat men in waarheid zou kunnen spreken van een protest door geheel het katholieke Nederland uitgebracht.

— Z. M. de Koning heeft aan de Nederlandsche Heidemaatschappij, als blijk van zijn belangstelling in deze zaak, de belangrijke gift geschonken van f 25,000.

— Volgens een Reuter-telegram uit Weltevreden aan het *Vaderland*, is te Madioen een samenzwering tegen het Nederlandsch gezag ontdekt.

Twee en veertig personen, waaronder de leider der bende, zijn in hechtenis genomen en elf anderen, die weigerden zich over te geven, werden doodgeschoten.

De *St. Ct.* meldt daaromtrent het volgende:

Blijkens telegraphisch bericht van de Indische regeering vernam de resident van Soerakarta in den nacht van 11 op 12 dezer, dat een dertigtal inlanders, als priesters gekleed, zich meester gemaakt hadden van de pasangrahan te Tewangmangoe, in het district Karangpandan, nabij de grens van Madioen, en door de politie niet waren te verdrijven.

Terstond werden militairen derwaarts gezonden, met een gedeelte van de lijfwacht dragonders en van het legioen van pangeran Prang-Wedono, terwijl zich ook de resident en geneemde pangeran daarheen begaven. Ten gevolge van dit krachtig optreden werd de poging tot verzet in hare geboorte onderdrukt.

Van de bende in de pasangrahan gaven zich 42 personen, onder welke vrouwen en kinderen, over, terwijl de leider der bende en tien anderen, die zich niet wilden overgeven, werden gedood. Niemand is

coeminsa cainta i mi lenga a los. Mi tabata papia, hari i ja mi no tabatin verguenza mas di e compania ricoe. Mi amigoe a pidi un segundo bottel, un binja corrá fuerte, koe tabata kima mi garganta manera candelá....

“No tabata binja di Bourgogne?” — e dokter, koe te aki a scucha coe muchoe atencion, a puntra.

“Ai, mi no sabi, ki jama e veneno infernal,” e jonkman a responde, “ma es un bottel tabata pa mi un maldicion, un demonio, koe sin koe mi por a comprende a lastra mi na crimen i na verguenza. Com koe ta, despues di a toema algun glas, mi tabata sinti mi manera loco. Mi tabata grandi i fuerte, orgulloso i feliz, toer cos rondó di mi tabata seduci mi coe nan brijo, i mi tabata tende mi mes su boz, stranjá di tantoe elocuencia, koe mi a haja.

“Despues di e promé bottel a bini un mas....ma mi amigoe, koe por a bebe mas hopi koe mi, no a laga mi bebe mas, i é so a caba coe n'e segundo bottel....Di ai nos a bai na un cas, caminda un música masá boenita tabata stras hende....

“Pober mucha,” — e dokter a interrumpi e jonkman — “bo tabata burachi! O, mi ta comprende caba kiko a sosode

ontkomen. De bevolking is volkomen rustig.

— Door de erven van wijlen Mgr. Kistemaker, bisschop van Uranapolis i. p. l. is geschonken aan de algemeene armen van Oldenzaal f1000; tot het houden van een buitengewone bedeeeling van de vereeniging H. Vincentius a Paolo f500, en aan de R. K. Kerk aldaar een gelijke som.

— Bij testamentaire beschikking is door den Z. E. Heer Nieuwenhuis, in leven pastoor te St. Martin in West-Indië, onlangs te Arnhem overleden, aan de R. K. Kerk te Oldenzaal vermaakt een aanzienlijk boerenerf, gelegen onder Borne.

Beide laatste berichten verneemt de *Vrijmoedige* uit Nederlandsche couranten.

BUITENLAND.

Italië. — De voornaamste bijzonderheden over keizer Wilhelms verblijf te Rome vindt men hiervoor medegedeeld. Wij hebben daar niets meer bij te voegen, dan alleen dat, terwijl koning Humbert zich uitsloofde om den keizer in te palmen, de heer Crispi van zijn kant zorgde dat de feestelijkheden ook te Berlin haar indruk niet misten. Hij telegrapheerde namelijk aan Bismarck het volgende:

“Te midden van de geestdrift in Italië hoofdstad rondom uw verheven soevereïn, den vriend van onzen koning en het hoofd der groote Duitsehe natie, den bondgenoot van ons land, richt mijn gedachte zich bewogen tot u. Ik wenschte dat de nagalm der toejuichingen, waarvan Rome weerklinkt, tot u kwam om u te zeggen hoezeer het Italiaansche volk Duitschland bemint en de vriendschap waardeert van dat land, hetwelk door de raadgevingen Uwer Hoogheid zoo groot en roemrijk is geworden: ik wensch dat onze vereeniging altijd even hartelijk en innig moge zijn tot roem der beide vorstenhuizen en ik wensch den beiden volken en den Europeeschen vrede geluk.”

Daarop heeft Bismarck het volgende geantwoord, daardoor alweer toonende hoe hij bij al zijn militaire stugheid toch, als hij wil, ook diplomatieke complimentjes maken kan: „Ik dank u uit de volheid mijns harten, dat gij aan mij wel hebt willen denken op het oogenblik, dat gij getuige zijt van de ontmoeting der beide soevereinen en van de plechtige betuiging van hartelijke vriendschap tusschen de beide groote volken. Het bewustzijn van gemeenschappelijk samengewerkt te hebben ter bevestiging dier wederkerige vriendschap tusschen onze soevereinen en landen, en onze vaste wil om haar te handhaven en steeds inniger te doen zijn, is de aan mijn hart dierbare verbinding tusschen de schitterende feesten te Rome en mijn eenzaam verblijf in het bosch, waar Uwe Excellentie mij voor twee maanden vriendschap kwam betuigen.”

Zooveel sentimentaliteit had ze-

bo. Bo a laga nan seduci bo i bo a bai mira wega di placa, bo a bai na wega di roulette, na e precipicio infernal, den cual asina hopi hende a cai pa eternidad.”

“Ai, sí, dokter.”
“I bo a perde hopi?”
“Toer!”
“Cincoe cientoe frank, o cieloe!”
“I mi placa di gastoe.”
“Desgraciadoe! Placa di bo patron!”
E jonkman a baha su cara i el a keda sinta manera muda.
“Ma bo tabata realmente for di bo sinti anto?” — e dokter a exclama coe un tono di indignacion.

“Sin sinti i ciegoe, causá pa e binja, koe tabata traha riba mi manera na veneno di alma.”
“Nan a horta bo kizas?”
“No, dokter, mi so ta culpable.”
“Bo concensji tabata enteramente morto anto? Bo a lubida bo mama? Lo ke bo a haci, ta un ladronia!”
“Si, sí, na crimen detestable i baho.”
“Ma abo, te n'e tempoe-ai asina honrado i trahadó....Ta increíble. ¿Ta com esai e sosode?”

(E ta sigui.)

ker niemand van den ijzeren kanselier verwacht, en men zou bijna zeggen, dat de knak, dien zijn preste in de laatste dagen gekregen heeft, op zijn gemoed gewerkt heeft. De onthullingen in het dagboek van keizer Frederik hebben hem geen goed gedaan en de houding, die hij daartegenover aannam, heeft zelfs, gelijk wij een vorige maal aanstipten, zijn voormalige vereerders geërgerd.

Duitschland.— Het gekibbel der doctoren over de ziekte van keizer Frederik is alweer in vollen gang. Thans is verschenen het boek van dr. Mackenzie over de ziekte en den dood van keizer Frederik. De oplage bedraagt vijftig duizend exemplaren.

Daaruit blijkt dat Mackenzie de zwaarste beschuldigingen uitbrengt tegen de Duitsche geneesheeren, die hij van schromelijke onkunde beschuldigt, terwijl hij hun niet minder verwijt, dat zij den kanker in de keel des keizers en zijn dood veroorzaakt hebben.

Hij beweert onder meer, dat geen enkel Duitsch dokter de keeltang wist te hanteeren; dat zij een meestal doodelijke operatie voorstelden, zonder een behoorlijk onderzoek ingesteld te hebben, door een stukje van den uitwas met de tang uit de keel te halen; dat zij de luchtpijp verschrikkelijk mishandelden; dat het herhaalde branden barbaarsch was; dat als professor Gerhardt kanker had willen veroorzaken, hij niet anders had kunnen handelen, en dat de hardhandige, mislukte pogingen van dr. Von Bergmann, om het metalen luchtpijpje in de keel des keizers te plaatsen, hem den genadeslag toebrechten.

Zoodra de keizer was overleden, werd besloten, dat men niet tot de lijkschouwing zou overgaan, en sir Mackenzie verzocht, schriftelijk rapport uit te brengen over de vermoedelijke oorzaak van 's keizers dood. Men hoopte, zegt de dokter, mij in tegenspraak te brengen met hetgeen de lijkschouwing zou aantoonen. Dit gelukte echter niet; want hij verklaarde, dat de ziekte des keizers verkanking van het strottenhoofd was geweest.

Mackenzie's brochure valt zoodanig tegen, dat zelfs het *Berliner Tagblatt*, vroeger een vurig vereerder van den Engelschen geneesheer, er geen woord van wil mededeelen en het geschrift ronduit noemt een onverkijkelijk geneeskundig gekijf in een nieuwe uitgave, waardoor de overleden keizer zeker niet meer in het leven te roepen is. Het boek is op bevel van den staatsprocureur te Duisburg in beslag genomen. Inmiddels heeft de *New York Herald* er reeds uittreksels van gegeven, zoodat de uitgevers van plan zijn, dit blad een proces aan te doen. Mackenzie van zijn kant verklaart dat de uittreksels van zijn boek, door de *New York Herald* meegedeeld, gestolen en bovendien onnauwkeurig zijn, terwijl professor Von Bergmann tegen Mackenzie een aanklacht heeft ingediend wegens laster, omdat deze hem beschuldigt, keizer Frederik door zijn onhandigheid gedood te hebben.

De *Pall Mall Gazette* heeft Mackenzie geïnterviewd: deze loochende daarbij dat de koningin of keizerin Frederik zijn boek vóór de uitgave zoude hebben nagezien, en verklaarde zich bereid de twistpunten met de Duitsche doctoren aan een Amerikaansch scheidsgerecht te onderwerpen en daartoe tot dekking der kosten 500 pond sterling te deponeeren, mits Von Bergmann hetzelfde doe. Inderdaad een onverkijkelijk gekijf, dat geen hoogen dunk geeft van de goede trouw en het gevoel van eigenwaarde in de hooge geneeskundige wereld.

Engeland.— Kardinaal Newman is ongesteld.

— De *Londen News* bespreekt het incident van den Britschen gezant te Washington en zegt, dat, dewijl diens onvoorzichtigheid algemeen voor zeer groot en onbezonnen erkend wordt, het gevoelen van de Engelsche pers is, dat de handeling van President Cleveland, door voorkeur te geven aan de politieke

eischen van een oogenblik boven de handhaving van goede betrekkingen tusschen twee aanverwanten natiën, uiterst onvriendschappelijk is. De *Standard* dringt er op aan bij Salisbury de aan Engeland aangedane beleediging te beantwoorden, door den Amerikaanschen minister te Londen zijn paspoort te geven; ook verklaart het blad dat de missie van Washington vermoedelijk zeer lang onbezet zal blijven.

De Amerikaansche pers hoopt, dat Sir Michael H. Herbert, zaakgelastigde te Washington, tot minister-resident zal worden benoemd, vooral omdat hij voornemens is in het huwelijk te treden met eene aanzienlijke dame van New-York.

Denemarken.— Een telegram uit Kopenhagen meldt, dat de oppositie van de Folkething de viering van den verjaardag van koning Christiaan zal verhinderen.

N. Amerika.— Generaal Harrison, de nieuwgekozen president der Ver. Staten stamt af van William Henry Harrison, die voor het tijdperk 1841-1845 gekozen was, doch den 4 April 1841 overleden is.

Venezuela.— Twee venezuelaansche stoomschepen: de *Nutrias*, die van Bolivar kwam, en de *Bermudez*, die naar San Felice ging, zijn om 9 ure 's avonds van den 12n dezer op de rivier Orinoco, in aanvaring gekomen en beiden zijn gezonken. Uitgezonderd de kapitein van de *Bermudez*, de machinist en de heer De Lort, voormalig commandant in dienst van de Transatlantische lijn, zijn al de passagiers en de bemanning verdronken.

— Dinsdagmorgen jl. heeft men een schok van een aardbeving gevoeld, die vooral in het oostelijk gedeelte van het land hevig was. De kerk van Rio-Chico stond op instorten en de Telegraphische gemeenschap met de provinciën is verbroken.

— Gisteren had er weer eene ontploffing in de dynamiet-fabriek van Ciudad Bolivar plaats. De directeur en 12 andere personen zijn omgekomen.

Haiti.— De stad Jacmel heeft zich aan de troepen van Légitime overgegeven. Dientengevolge is de blokkade opgeheven.

Falsificacion di Historia.

—IX.

Estado no-casá di pader i hendenan di combentoe.

Kizas no ta existi den Iglesia Católica ningun institucion, koe nos enemigoenan ta odia asina cruelmente, manera celibato ó bida no-casá, na cual pader i hendenan di combentoe ta somete nan coe toer nan libertad. Hende por explica nan algoe di e lucha grandi ai-contrá, si nan mira, com e idea sublime di celibato ta completamente descof den circulo no-católiconan i com historia di e institucion-ai ta worde trocé; com ademas nan ta atribui inhumamente un partida di consecuencia maloe, perhudicial na e estado di abstenencia. P'esai nos kier trata di doena algun explicacion riba e siguiente proposicionnan.

1. IDEA DI CELIBATO TA SAGRADOE I ELEVÁ.

Den su *Defensa di Cristianismo* Hettinger ta bisa masjá boenita: "Koe abstenencia meste ta jamá un cos sagradoe i agradable na Dios, tabata conviccion di henter género humano den toer siglo; nos ta haja e conviccion-ai cerca Griego i Romanonan, den India, China, Peru i Mexico. Padernan di Israel meste tabata puro, promé koe nan por a jega na altá. Den Iglesia Católica tambe pureza virginal ta bai riba toer cos; den bista di Iglesia e pureza-ai ta fruta di mas boenita di spiritu di Evangelio, prueba di mas grandi di e forza superior, koe ta basja continuamente den bida natural, pa santifiké i a-

nimé coe un spiritu divino. Como é ta considera sacerdocio como promé categoria den su reino spiritual. Iglesia meste exige tambe for di su padernan e adorno di mas elevá di fe. Un sacerdocio virginal so por celebra misterionan di e Jioe, koe a nace for di un virgen: solamente den manoe virginal Curpa di e Jioe di un Virgen por droemi; solamente hende puro por predica pureza na otro; solamente é koe boluntariamente a impone su curpa un abstenencia di mas completoe, por exhorta soe roemannan na renega mundoe i moestra amor di mas elevá pa nos Redentor. Asina solamente nan lo ta digno di e mission, coe cual Cristoe, Tata di e raza nobo, a encarga nan pa den E i p' E nan haci lo ke a nace den carni renace den spiritu. Mes cos koe Hesoe Cristoe, uní na e Iglesia virgen pa medio di un matrimonio mistico, nan meste gana jioe nobo semper p'e, nan meste funda un reino spiritual; coe predicacion, coe partimentoe di sacramentoe i pa e forza di santificacion, koe nan a ricibi den santoe ordenacion sacerdotal, nan meste cultiva un bida mas elevá den toer siglo."

E idea sagradoe i elevá-ai, koe celibato tin pa base, nota solamente un teoria boenita, un ideal koe no por ta lográ; no, é ta un doctrina, koe por ta poné na práctica coe boluntad liber di hende judá pa gracia di Dios, manera historia i experiencia di toer dia ta proba suficientemente di toer bon pader. Sublime talo ke e célebre historiador Johannes Janssen ta scirbi ai-riba: "Si un Dios ta bira hende i moeri na un cruz pa nos, si E ta pone Su mérito infinitonan na nos disposicion, anto un Philippus Neri, un Franciscus Xavierius, si, anto cada pader catolica, jen di entusiasmo pa amor di su Redentor crucificá, por renuncia bida casá boluntariamente, promé koe é coeminsa su carrera sacerdotal: e ora-ai imitacion di Cristoe-virgen, siguimentoe di conseho di San Pablo ta un ideal mas elevá koe contraementoe di un casamentoe. Gracia di Dios por juda hende no solamente ora é meste abandona algun bien temporal, ma gracia di Dios por doené forza tambe pa haci sacrificio *boluntario*. Boluntariamente Cristoe a practica abstenencia completa henter su bida, boluntariamente El a scohe cruz pa Su companjero, pa Su altá di sacrificio. Bon anto, esnan koe ta stima Cristoe berdaderamente, esnan koe kier ta Su siguidó coe nan accion, meste haci mas di loke mandamentoe ta obliga nan haci necesariamente; nan meste haci un sacrificio boluntario p' E, boluntariamente nan meste renuncia bien i gozenan di e mundoe-aki p' E, boluntariamente nan meste crucifica nan pasion i nan deseonan. Practicamentoe di e doctrina-ai di cruz ta fundamentoe di celibato i na mes tempoe garantia di su posibilidad."

Despues di conoce lo ke e célebre Janssen ta scirbi, nos por bien puntra coe razon, com Luther, Zwingli i hopi doctor protestant, di nos tempoe tambe, por tribi jama estado no-casá di pader i hendenan di combentoe un "disparate," un "dureza innatural di Iglesia Romana," un "promesa impio," un cargo di concensji, un picá contra naturalaza, un nengamentoe di e orde, koe Dios a establece. Pasobra, si pa hustifica e exprecion-ai, nan tribi apela huntoe coe Luther na e lugá conoci den carta di Timoteo nos ta doena nan respondi di J. A. Möhler: "E apelacion-ai ta revela ó ignorancia ó pasion masjá grandi, pa koe nos ocupa nos muchoe particularmente di dje. Pasobra n'e lugá-ai ta worde solamente papiá di esnan, koe ta taha toer hende absolutamente di casa, mientras Iglesia Católica no ta condena ni casamentoe en general, ni é ta taha ningun hende na particular di casa." I asina anto cada pader catolica por puntra huntoe coe apostel: "¿Mi no por haci uso di mi libertad? ¿Na kende mi tabata mará, ora mi a somete mi na biba sin casa?" Koe un pader

no ta accepta celibato sino despues di muchoe reflexion, no ta un secretoe pa ningun hende koe sabi com Iglesia ta prepara su jioenan pa sacerdocio i pa nan haci promesanan di combentoe. Si Protestantnan por a haci un examen serio promé koe nan pronuncia asina sorto di acusacion escandaloso, nos no ta duda koe nan bista tambe lo a habri pa boeniteza elevá di estado di abstenencia. Ata e tres gran cosnan, koe celibato a haci nace i florece den Iglesia: observacion di elevacion di estado virginal, posibilidad di biba santoe i puro den e estado-ai i por fin e libertad completa, coe cual padernan ta somete nan n'e estado-ai.

2. CELIBATO TA MASJÁ BIEUW I NO TA GREGORIO VII A INTRODUCIE DEN IGLESIA.

Cristoe, Pontifice, tabata biba sin ta casá. Su apostelnan, coe exepcion di Pedro, a bandona toer cos, hasta nan mohé, ora nan kier a sigui nan Senjor. E discípulo stimá, koe tabata para bao di cruz di Hesús huntoe coe n'e Mama-Virgen, i Pablo, e gran elogiadó di estado virginal, no tabatin esposa. Hopi discípulo a sigui nan egemplo ainden, i, tantoe na principio como despues, Iglesia a recomenda estado virginal como di mas elevá i di mihó. Como lei imperialnan contra celibato, principalmente *Lex Julia i Poppaea* (*), tabata haci cantidad di homber no-casá masjá limitada, nan tabata obligá na laga hende casá tambe bira pader; sin embargo nan no por tabata casá sino un be so: no solamente obispoe i padernan, ma tambe diakennan. Ademas, segun resolucion di concilionan di Elvira (306) i Arles (314), nan tabata obligá, bao di pena di ta suspendé, di abstene nan durante tempoe, koe nan tabata encargá coe officio sagradoe. Tertuliano caba (160-240) ta papia di e costumbre, koe esnan, koe a bira pader sin koe nan tabata casá, no por a casa mas despues. I pronto e costumbre bieuw i general-ai a bira lei. Canones Apostóliconan (cap. 25), koe, pa nan contenido ta masjá bieuw, ta exige, koe pader no-casánan no por casa. I concilio di Neo-Caesarea (314) ta ordena suspencion di padernan, koe tribi casa. Por fin e promé Concilio general di Nicea (325), koe ta jama e costumbre, koe padernan meste keda sin casa, un tradicion bieuw, kier a bai ainda un paso mas aleuw i permiti solamente e padernan, koe tabata biba den estado virginal, jega na altá, coe otro palabla: e concilio kier a haci celibato di padernan un lei general di Iglesia; ma — a lo menos si noticianan di Socrates i otro ta exacto — el a desisti di esai riba pidimentoe di obispoe Paphnutius. Basá riba e testimonio-aki i riba hopi otro mas, koe nos ta haja cerca patriarcanan, di banda di Catoliconan estado di abstenencia tabata toemá como un *resolucion apostólica*, tambe den *sentido di lei*. Den último anjauan ainda Bickel a trata di proba esai. Bien ta berde koe profesor Funk a kere di meste protesta contra Bickel su prueba, ma F. H. Kraus, un conocédo di historia bieuw, ta observa riba Funk su protesta, "koe argumentonan di Bickel tin derecho riba un huicio mas favorable."

Kiko koe ta di esai, kende di dos, Bickel ó Funk, tin razón, sigur ta, koe apostelnan gaba a defende celibato.

Despues di e tempoe-ai lei di celibato tabata continuamente desajolá den e direccion koe nos a moestra mas ariba.

Di acuerdo coe concilio di Elvira (306), Papa Siricius a proclama un decreto koe pader i diakennan, koe tabata casá promé koe nan ordenacion mester a bandona bida di casá, bao di pena di suspencion. E mes decreto tabata sostené pa hopi Papa i hopi concilio, manera pa concilio di Carthago (390), Toledo (400), Orange (441), Arles (443), Agde (506) i Orleans (528). Papanan Leo I (440—

(*) E leinan-ai tabata obliga Romanonan casa.

